

25 березня в Будинку кіно відбулась прем'єра фільму «Ave, Maria»

Дариса Брюховецька

Багаті черговий раз плачуть

41

«Ave, Maria»

Автор сценарію і режисер **Людмила Єфименко** ■ оператор-постановник **Юрій Ілленко** ■ художник-постановник **Олександр Даниленко** ■ художник по костюмах **Володимир Фурик** ■ директор **Володимир Князєв** ■ Національна кіностудія ім.О.Довженка ■ 1999 ■ в головних ролях **Людмила Єфименко, Олег Драч, Наталя Потенко, Ганнуся Ігнатуша, Настя Гончаренко.**

Сьогодні з посиленою увагою стежиш за кожним кінопроектom. Стежиш не тільки тому, що їх мало, а й тому, що з кожним пов'язуєш надію: кінематографісти врешті запропонують нересічну роботу, твір, який захопить, виведе глядача зі стану байдужості, привабить його до нашого кіно.

З увагою стежила громадськість за проектом Людмили Єфименко. Те, що вона запропонувала власний сценарій на конкурс МК «Золотий витязь», свідчило про виклик ситуації — якщо нічого не з'являється, то чому не спробувати самій? Самовпевненість? Можливо... Та ще більше заінтригувала і вразила Людмила Єфименко, коли заявила, що сама буде режисером фільму «Ave, Maria» (тут дозволю собі неліричний відступ, який може пояснити цей вчинок: дружині режисера Юрія Ілленка, який останні роки хоч і не знімав фільмів, але продовжував невпинно працювати — викладати, писати, шукати кошти на фільм — не випадало сидіти, склавши руки, вона мусила знайти застосування для власних творчих сил).

На початку знімального періоду Людмила Єфименко, виступаючи перед журналістами, підкреслювала, що фільм її спрямований до найширшого глядача, що це буде не елітарне кіно, а масове, що таке кіно в Україні потрібне, бо не можна дивитися тільки американські фільми, що не тільки актори скупили за роботою в кіно, а й глядачі сумують за своїми вітчизняними фільмами, за своїми акторами. Таку установку і

бажання робити фільм, який би став подією, треба вітати, підтримувати. Адже бездіяльність, словесні нарікання нічим не допоможуть. Фільм «Ave Maria» став викликом безпорадності.

Чи треба говорити, за яке складне завдання взялась актриса, виконуючи роботу в трьох іпостасях: автора сценарію, режисера, виконавиці головної ролі. Треба віддати належне — вона зіграла свою тезку Людмилу Бутко з повною віддачею, перейнялася долею своєї героїні, повірила в те, що відбулося з нею — співачкою, дружиною банкіра, матір'ю. Актриса веде роль, не шкодуючи емоцій, разом з тим без надриву, пропонуючи досить пізнаваний образ благополучної сучасниці, жінки, яку несподівано спіткало лихо. Вона змушує повірити в свої переживання, в те, яким стресом для неї є смерть іншої людини, у відчуття власної вини, у любов до дитини, в тактовність, взагалі, в моральну повноцінність і душевне багатство її героїні.

Але якщо Людмилі Єфименко віриш як актрисі, то значно важче повірити у запропоновану нею колізію.

42

...Передноворічне святково прикрашене місто. Родина Бутків — втілення щастя й благополуччя. Доноситься ангельський голос дівчинки, яка співає «Ave Maria» Шуберта. А от і вона сама, одягнута у блаженку курточку, в підземному переході. Ефектна зав'язка й увертюра до фільму — зіткнення верхів і низів суспільства.

Татко-банк'єр дарує донечці Оленці новорічний гостинець — квітковий магазин. Оленка навіть не дивується — вона легко віддаровує магазин Дідові Морозу, бо «знає, що в цього актора нема за що жити». Вас дивує, що «нові українці» роблять своїм чадам такі дарунки? Може і справді це так, на відміну від багатіїв західних, які прагнуть, щоб їхні діти не звикали паразитувати на готовому, а самі робили свою кар'єру. Втім, це ж кіно! Умовність жанру мелодрами.

В наступному епізоді родина Бутків ефектно бігає по засніженому парку, граючи у сніжки. Ви, звичайно, знову сумніваєтесь, що це за такий романтичний банк'єр — замість прагматично пропадати в офісі, раптом грає в сніжки. Але ж це кіно! Мелодрама. Все нормально.

І вже остаточно повіривши в казку на екрані, ми раптом натикаємось на жорстоку дійсність, яка вривається разом із нещасною, хворою на алкоголізм Любою, її «хахалем» Гришею, сином Васею, що вже два роки перебуває в ув'язненні, і Катею — тою самою дівчинкою, що співала ангельським голосом у підземному переході. Дійсність настільки пізнавана, наскільки й жорстока, і автор фільму не збирається її пом'якшувати, показуючи помешкання Люби у стандартному будинку з брудними сходами, непробудно п'яну Любу й агресивного Гришу з його вибитими зубами і брудними лайками. Це вже не мелодрама. Це скидається на документ часу, екранний «зліпок дійсності», соціальну драму. Але, не поспішаймо з висновками, тому що драма полягає, як виявляється, не тільки в тому, що дівчинка Катя змушена жити з такою мамою і з таким «квартирантом». Вона в тому, що дівчинка Катя — це рідна донька благополучних Бутків, а їхня Оленка — рідна донька Люби, хворої на алкоголізм. Ось тут

■ Людмила Єфименко (Людмила),
Настя Гончаренко (Катя)
у фільмі «Ave, Maria».
Режисер Людмила Єфименко.
1999.

■ Олег Драч (Анатолій)
у фільмі «Ave, Maria».

■ Наталка Потапенко (Любка),
Настя Гончаренко (Катя),
Ганна Ігнатуша (Оленка)
у фільмі «Ave, Maria».

— основний нерв фільму, тут має виникнути напруження, яке, як відомо, здатне оволодіти глядачем. Але у зв'язку з цим і постають питання, які не спешеш на жанр «мелодрами» — заявлена соціальна драма «зворотного боку медалі» нашої з вами дійсності надто гостра, щоб її можна було сприймати як умовність. Як співіснувати таким різномірним речам в просторі одного фільму? Бо ж тільки ти повірив в те, що на екрані вимисел, як сувора правда вмить руйнує його. І навпаки — тільки ти повірив у дійсність, як поведінка персонажів закреслює твою віру. Як, наприклад, повірити, що дівчинка Оленка, проживши в сім'ї десять років, в одну мить, вперше побачивши хвору на алкоголізм Любу, кидається до неї із словом «мамо». А Катя, яку зі стоїчністю й неймовірним тактом намагається привабити до себе її Людмила Бутко, виринається від неї і спішить до Люби, бо не може кинути її.

Звичайно, «любов за гроші не купити», як слушно скаже, врешті-решт переконавшись у цьому, банк'єр Анатолій Бутко (Олег Драч), потерпівши крах, бо від нього пішли обидві дитини, обнявши старшого брата Васю, відпущеного з ув'язнення на похорон матері.

І діти Катя й Оленка — дружно ілюструють цю тезу. Бо ж: «Вася — мій рідний брат!» — вигукне Оленка, забувши про маму, татка, бабусю, всіх родичів, серед яких росла й виховувалась десять років.

Як бачимо, нашим багатим, життя яких безтурботне і безхмарне (як би не переконували у багатотрудності їхніх буднів автори телесеріалу «День народження буржуя»), також може бути непереливки, якщо, не дай Бог, дитину їхню поміняють в пологовому будинку.

Отже, ще один крок до масового жанру в нашому кіно зроблено. Не зовсім вдалий — відчувається брак досвіду, бо як би ми не ставилися до масових жанрів, там існують свої закони і секрети успіху. Чи матиме фільм широкого глядача? Це залежить від вправної реклами, зацікавленості прокату. У кожному разі, прем'єрна публіка сприйняла його з розумінням і підтримала оплесками.